

D ô v o d y:

Podľa skutkového stavu zisteného odvolacím súdom, ktorý nebol napadnutý spôsobom vyhovujúcim § 534 Osp., podpísal žalovaný Ján B. sporné zmenky ešte nevyplnené, pri čom bolo výslovne ujednané, že ich podpisuje ako ručiteľ, a že do adresy bolo zapísané jeho meno len neskôršie a bez jeho súhlasu, že však terajšia žalujúca strana nemala vedomosti o hore uvedenom výslovnom ujednaní, ani o tom, že sa vpísanie mena žalovaného Jána B. do adresy stalo bez jeho súhlasu.

Odvolací súd spatruje v tomto vyplnení zmienek ich falšovanie podľa § 78 zmenk. zák.

Tento právny názor právom napadla žalujúca strana dovolaním, lebo o sfalšovaní zmenky môže byť iba tam reč, kde jej pôvodný pravý obsah bol neskôrším zápisom zmenený. To sa však v súdenom prípade nestalo. Ved' išlo o nevyplnené zmenky, ktoré podpísal žalovaný Ján B. bez toho, že by bol pripojil dodatok, nasvedčujúci tomu, že sa chcel zaviazat' iba ako ručiteľ, a to, ako je vidno z pôvodiny zmienek, na mieste, na akom sa podpisuje obyčajne akceptant (priečne cez tlačný text zmienek). Keď do adresy zmienek, ktoré v čase ich podpisu týmto žalovaným neobsahovali žiadneho mena, bolo neskôršie vpísané meno tohoto žalovaného, nebol tým zmenený pôvodný pravý obsah zmienek (§ 78 zmenk. zák.), ale boly tu bianco-zmenky doplnené v smysle § 6 zmenk. zák. chýbajúcimi podstatnými náležitosťami. Toto doplnenie stalo sa síce proti úmluve, ale nemôže byť namietané proti terajšej žalujúcej strane, o ktorej nebolo ani tvrdené ani zistené, že bola ho účastná alebo že — nabývajúc sporné zmenky, — o ňom vedela alebo vedieť musela (§ 6, odst. 2 zmenk. zák.).

Čís. 16242.

I. Paušalovanie odmeny za práce prez čas tým spôsobom, že odmena za ne je zahrnutá v smluvenej odmene za všetky práce, ktoré je zamestnanec povinný konať podľa služebnej smluvy, nie je zakázané a je prístupným a vhodným spôsobom odmeňovania služieb, ktoré pre ich povahu a menivosť nemožno ohraničiť určitým počtom pracovných hodín a ktoré zamestnávateľ nemôže spoľahlive kontrolovať.*)

II. Chovanie sa zamestnanca, že počas svojho zamestnania nežiadal odmenu za práce prez čas, nemá síce význam vzdania sa nároku na ňu, možno však z neho podľa okolností prípadu usudzovať na to, že sám zamestnanec pokladal práce prez čas za odmenené úhrnkovým platom, ktorý od zamestnávateľa poberal.)**

III. Nárok na odmenu za práce, konané v obdobiach podľa § 4 zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. nezbytné voľných, je voči žalobnému nároku na

*) Rovnako: Sb. n. s. č. 12.996.

***) Rovnako: Sb. n. s. č. 10.226.

odmenu za práce prez čas novým nárokom v smysle § 33, odst. 3, zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a nemožno o ňom — ak bol vznesený len v odvolacom pokračovaní — pojednávať.

(Rozh. z 11. mája 1937, Rv III 236/37.)

Žalobník domáhal sa žalobou odmeny za prácu prez čas na tom základe, že v továrni žalovanej strany v r. 1924—1935 ako dielovedúci a technický dozorca aj po riadnych pracovných hodinách konal prácu, totiž dozeral na stroje a elektrickú turbínu.

Súd I. stolice žalobu zamietol. Z dôvodov: Na základe vykonaného dokazovania je zistené, že žalovaný bol dielovedúcim a povinnosťou jeho bolo mať dozor a kontrolu nad všetkými strojmi továrne a nad robotníkmi zamestnanými pri strojoch. Ďalej je zistené, že v r. 1924 bola daná do chodu nová turbína; žalobník ju sám uviedol do chodu a obsluhoval ju v riadnych pracovných hodinách, totiž do 4 hod. odp., elektrikár, na čo turbína išla bez dozoru a žalobník len občas šiel prekontrolovať chod turbíny, a to najmä po 9. hod. večer, keď ľudia, pre ktorých bol dodávaný z turbíny elektrický prúd, navečer zhasli svetlo, v dôsledku čoho klesla spotreba prúdu a tým zvýšilo sa napätie a bolo treba toto napätie regulovať. Toto regulovanie konal pravidelne denne žalobník a — ako sám žalobník vypočítaný ako strana udal — práca pri regulovaní napätia netrvala dlho a podľa výpovedi svedkov Dezidera V. a Jaroslava D. celá práca, ktorú mal žalobník po riadnych pracovných hodinách s obsluhou a kontrolou turbíny, trvala najviac desať minút až pol hodiny, podľa toho, či bolo treba len napätie snížiť alebo aj stroje naolejovať. Len výmínečne sa stalo, že žalobník musel opraviť nejakú poruchu na turbíne. Okrem týchto desať minút až pol hodiny denne bol žalobník voľný a mohol sa zdržovať v svojom byte, ktorý sa nachádzal v továrnom objekte. Preto súd pokladá len túto najviac pol hodinu za prácu prez čas. Neobstojí názor žalobníka, že musel byť po celých 8 hodín k dispozícii resp. pohotove k vôli turbíne, lebo za normálneho chodu turbíny, čo bolo pravidlom, ako to vychádza z výpovedi svedkov Dezidera V. a Jaroslava D., žalobník mohol sa zdržovať a zdržoval sa doma v byte a len po skončenom osvetľovaní bytov, ktoré používaly elektrický prúd, došiel do továrne a napätie reguloval. Pohotovosti inak treba ani nebolo, čomu nasvedčuje najmä to, že cez zbytok noci turbína išla bezvadne ďalej a stačil dozor nočného strážnika. Je preto treba riešiť otázku, či má žalobník nárok na odmenu za túto prácu spojenú s obstarávaním chodu turbíny po 4. hod. odp. a či náhradu za túto prácu dostal. V tom smere z prednesu samej žaloby aj z výpovedí svedkov je nepochybné, že žalobník ako dielovedúci mal na starosti hlavne dozor a kontrolu nad strojmi továrne. Turbína je tiež stroj a tak dozor nad touto turbínou spadal do jeho služebných povinností. Na tom nič nemení, že v čase, keď továrňa bola v chode v riadnych pracovných hodinách turbínu obsluhoval elektrikár, lebo práca elektrikára je inej

povahy, než bola povinnosť žalobníka ako dielovedúceho a dozorcú a žalobník ani po riadnej pracovnej dobe nekonal prácu elektrikára resp. to netvrdí. Nie je bezvýznamné, že žalobník od r. 1924 až do konce r. 1935 stále mal turbínu po riadnej pracovnej dobe na starosti a napätie reguloval a že za tej doby ani raz sa nezmienil o tom, že by práca tá nespádala do jeho povinností, ani neuplatňoval zvláštnu odmenu za túto prácu. Keby si bol žalobník býval vedomý toho, že koná viac, než je jeho povinnosťou, tak mal behom tejto doby možnosť požadovať odmenu za túto prácu, lebo behom tejto doby podnik stále nemohol byť v začiatočných ťažkostiach. Naopak z neuplatňovania zvláštny odmeny treba usudzovať, že žalobník bol si vedomý toho, že do jeho oboru pôsobnosti ako dozorcú nad strojmi patrí aj dozor nad turbínou a že tedy aj za túto prácu dostáva odmenu v pravidelnej mesačnej mzde, a to tým viac, lebo v dobe, keď sa u žalovanej strany v smysle kartelovej smluvy zápalky nevyrábaly, pracovná sila žalobníka nebola úplne využitá a ani nemohla byť využitá. V dobe riadneho provozu továrne totiž pracovali všetky stroje a bolo zamestnaných 70 až 80 robotníkov a mzda bola určená žalobníkovi pri predpoklade, že bude na stroje dozerať za úplného provozu a nad úplným počtom robotníkov. Len čo provoz prestal, kontrola strojov mohla spočívať len v celkovom dozore, potrebnom tým cieľom, aby sa stroje uchovaly provozu schopné a kontrola robotníkov sa samozrejme zmenila, tak, že aj keď snád' v sezóne pracovali zámočníci resp. bola práca v zime pri odstraňovaní ľadu od turbíny, tým ešte žalobník úplne zamestnaný nebol, pri porovnaní so zamestnanosťou pri úplnom provoze továrne, vzhľadom na ktorú bola mzda určená. Keďže však žalobník aj v dobe, keď továrňa nepracovala, dostával neztenčené požitky — iste vzhľadom na jeho mimoriadne postavenie dielovedúceho —, je zrejmé, že jeho práca nebola vymedzená presne podľa riadnych hodín pracovných, ako u iných nekvalifikovaných robotníkov, čoho si aj žalobník bol resp. musel byť vedomý. O d o l a c í s ú d rozsudok súdu I. stolice potvrdil.

N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť žalobníka zamietol.

D ô v o d y:

Paušalovanie odmeny za práce prez čas tým spôsobom, že odmena za ne je zahrnutá v smluvenej odmene za všetky práce, ktoré je zamestnanec povinný konať podľa služebnej smluvy, nie je zakázané a je prípustným a vhodným spôsobom odmeňovania služieb, ktoré pre ich povahu a menivosť nemožno ohraničiť určitým počtom pracovných hodín a ktoré zamestnávateľ nemôže spoľahlive kontrolovať (vid' rozh. Sb. n. s. č. 12996). Podľa posudku znalca inž. Ivana H., ktorý odvolací súd prijal za dôkaz, patrilo do oboru práce žalobníka smluvou prevzatej dozerať na celú továrňu, tedy tiež na stroje a turbínu, a podľa svedeckých výpovedí Pavla J. a Dezidera V., ktoré súdy nižších stolíc prijaly za dôkaz, práca žalobníka v dobe po 4. hodine popoludní trvala krátku dobu (asi $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ hodiny). Z povahy tejto práce plynie, že jej doba

tejto zamestnateľom ani nemohla byť kontrolovaná. Pri tomto stave veci bez porušenia hmotného práva bola žaloba zamietnutá z dôvodu, že žalobník dostal aj za túto prácu odmenu v mesačnom plate 1.600 Kč (hotovosť, byt, palivo a osvetlenie in natura). I keď v tom chovaní sa žalobníka, že počas svojho zamestnania nežiadal odmenu za túto prácu, nebolo by možno spoznať vzdanie sa nároku na túto odmenu, preca treba naň hľadeť ako na také, z ktorého je opodstatnený záver, že aj sám žalobník pokladal svoje sporné práce za odmenené úhrnkovým platom poberaným od žalovanej strany (vid' rozh. Sb. n. s. č. 10226).

V pokračovaní pred súdom prvej stolice nevznesol žalobník nárok na odmenu za práce, konané v obdobiach podľa § 4 zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. nezbytné voľných. Teprv v dôvodoch písomného odvolania uviedol žalobník, že »konal nadprácu aj v nedeľné a sviatočné dni«, ktorú prácu »má mu žalovaná zaplatiť už aj na základe zákona o nedeľnom klúde«. Ide tu tedy o nový žalobný nárok vznesený teprv v odvolacom pokračovaní, o ktorom odvolací súd v smysle § 33, odst. 3 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. nemohol pojednávať. Sem hľadiaca dovolacia sťažnosť je tedy neopodstatnená a odvolávanie sa žalobníka na rozhodnutie Úr. sb. č. 1988 pre tento prípad je nemiestné.

Čís. 16243.

V pochybnosti nemá sa za to, že služebnosť zriadená bola ako nepravidelná (irregulárna); kto túto povahu služebnosti tvrdí, musí ju nepochybné dokázať.

(Rozh. z 19. mája 1937, Rv III 597/36.)

Julius M. a spol. kúpopredajnou smluvou z 24. júna 1928 predali žalobníkom pozemky parc. čís. 466 a 478 a vymienili si pri tom v svoj prospech práva voľného priehonu statku cez odpredané nehnuteľnosti na svoje nehnuteľnosti parc. čís. 476 a 480/1, t. zv. b-cké hole, ktoré ležia za predanými pozemkami. Služebnosť priehonu statku bola v tomto smysle aj do pozemkovej knihy vložená. — Dňa 19. januára 1932 predali Julius M. a spol. tieto t. zv. b-cké hole, parc. č. 476 a 480/1 žalovaným. Podľa stanoviska žalobníkov služebnosť priehonu statku vymienená bola len v prospech M-ovcov, tedy ako služebnosť osobná (irregulárna), tak že si jej výkon neprávom osobujú aj žalovaní. — Žalobou domáhali sa žalobníci rozsudkového výroku, že žalovaní povinní sú uznať výlučné vlastníctvo žalobníkov na parc. č. 466 a 478, a že sa im pod exekúciou zakazuje preháňať dobytok cez tieto pozemky. — Podľa stanoviska žalovaných spomenutá služebnosť zriadená bola ako pozemková, tak že trvá v ich prospech, ako terajších vlastníkov pozemkov parc. č. 476 a 480/1. Ináč bola M-ovcami kúpopredajnou smluvou z 19. januára 1932 na nich aj výslovne prevedená.